

Odluka kojom se donosi Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o osnovnoj školi

Koristeći se ovlaštenjima koja su Visokom predstavniku data u članu V Aneksa 10. (Sporazum o implementaciji civilnog dijela Mirovnog ugovora) Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, prema kojem je Visoki predstavnik konačni autoritet u zemlji u pogledu tumačenja gore navedenog Sporazuma o implementaciji civilnog dijela Mirovnog ugovora; i posebno uzevši u obzir član II 1. (d) istog Sporazuma prema kojem Visoki predstavnik "pomaže, kada ocijeni da je to neophodno, u rješavanju svih problema koji se pojave u vezi sa implementacijom civilnog dijela Mirovnog ugovora";

Pozivajući se na stav XI.2 Zaključaka Konferencije za implementaciju mira održane u Bonu 9. i 10. decembra 1997. godine, u kojem je Vijeće za implementaciju mira pozdravilo namjeru Visokog predstavnika da iskoristi svoj konačni autoritet u zemlji u vezi sa tumačenjem Sporazuma o implementaciji civilnog dijela Mirovnog ugovora, kako bi pomogao u iznalaženju rješenja za probleme u skladu sa gore navedenim "donošenjem obavezujućih odluka, kada ocijeni da je to neophodno", o određenim pitanjima, uključujući i (prema tački (c) stava XI.2) "mjere kojima se obezbjeđuje implementacija Mirovnog sporazuma na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine i njenih entiteta";

Konstatirajući da je Vijeće za implementaciju mira na sastanku održanom u Madridu 16. decembra 1998. godine istaknulo zadatke Visokog predstavnika koji uključuju koordiniranje napora međunarodne zajednice u vezi obrazovanja;

Konstatirajući dalje da je Upravni odbor Vijeća za implementaciju mira na sastanku održanom u Briselu, 21.

novembra 2002. godine, zaključio da Bosna i Hercegovina treba da "razvije zajedničko programsko jezgro koje će biti u skladu sa evropskim standardima i da izvrši racionalizaciju postojećih struktura kako bi sistem finansiranja i rukovođenja (obrazovanja) postao efikasniji" i da je "u potpunosti podržao pet obećanja", koja uključuju preuzetu obavezu Bosne i Hercegovine da "izradi, donese i provede zakone u entitetima i kantonima koji su u skladu sa ljudskim pravima i principima i standardima obrazovanja ugrađenim u zakon na državnom nivou (najmanje dva mjeseca prije početka školske godine 2004/2005.);

Podsjećajući nato da je u skladu sa uslovima koji su joj postavljeni nakon ulaska u Vijeće Evrope Bosna i Hercegovina bila obavezna da do 24. aprila 2004. godine eliminira sve oblike segregacije i diskriminacije koji počivaju na temelju nacionalne pripadnosti;

Pozdravljajući najvažniji cilj Strategije reforme obrazovanja da se obrazovanje depolitizira, te da se stvore uslovi koji će osigurati jednak pristup visoko kvalitetnom, modernom obrazovanju u cijeloj zemlji;

Potpuno svjestan činjenice da, u svrhu postizanja ovog cilja, sva djeca moraju imati pristup kvalitetnom obrazovanju u integriranim, multikulturalnim školama u kojima nema političke, vjerske, kulturološke i druge pristrasnosti niti diskriminacije, a koje poštuju prava sve djece;

Konstatirajući da je Upravni odbor Vijeća za implementaciju mira, u Komuniqueu usvojenom na sastanku održanom 12. juna 2003. godine u Sarajevu, "zahtijevao od organa vlasti Bosne i Hercegovine da provedu ove reforme (usvajanjem nacrtu državnog Okvirnog zakona o osnovnom i srednjem obrazovanju u Bosni i Hercegovini) i da preduzmu "korake ka usklađivanju tri "nacionalna" nastavna plana i programa u jedno zajedničko programsko jezgro na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine za sve predmete koji se predaju u osnovnim i srednjim školama

općeg smjera”;

Konstatirajući dalje da je Okvirnim zakonom o osnovnom i srednjem obrazovanju u Bosni i Hercegovini (Službeni glasnik BiH, br. 18/2003, od 1. jula 2003.; u daljem tekstu: Okvirni zakon) utvrđeno da: “kako bi se postigao odgovarajući kvalitet obrazovanja i standarda znanja, te njihove uporedivosti na domaćem i međunarodnom planu, nadležne obrazovne vlasti dužne su osigurati da se do početka 2003/2004. godine nastava u svim školama realizira na osnovu zajedničkih jezgara nastavnih planova i programa kako je utvrđeno ovim zakonom”;

Sa žaljenjem što Srednjobosanski kanton do sada nije uskladio svoje zakone o osnovnom i srednjem obrazovanju sa Okvirnim zakonom;

Razmotrivši i uzevši sve ovo u obzir, Visoki predstavnik ovim donosi:

ODLUKU

kojom se donosi Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o osnovnoj školi

(Službene novine Srednjobosanskog kantona, br. 11/01)

Taj Zakon čini sastavni dio ove Odluke i stupa na snagu kao zakon Srednjobosanskog kantona na dan predviđen u članu 18. zakona, na privremenoj osnovi, sve dok ga Kantonalna skupština Srednjobosanskog kantona ne usvoji u istom obliku, bez izmjena i dopuna i bez dodatnih uvjeta.

Ova Odluka stupa na snagu odmah i odmah se objavljuje u “Službenim novinama Srednjobosanskog kantona”.

Sarajevo, 7. juli 2004.

Paddy Ashdown

Visoki predstavnik

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o osnovnoj školi

Član 1.

U Zakonu o osnovnoj školi (Službene novine Srednjobosanskog kantona, broj 11/01) član 3. mijenja se i glasi:

“Osnovno obrazovanje je obavezno za svu djecu od šeste do petnaeste godine života.

Obavezno školovanje počinje u kalendarskoj godini u kojoj dijete do 1. juna navršava šest godina života i traje bez prekida tokom perioda koji ne može biti kraći od osam godina.

Osnovno devetogodišnje obrazovanje u osnovnim školama na prostoru Kantona uvodi se sukcesivno od 2004/05. školske godine, nakon što nadležne kantonalne i općinske institucije osiguraju uvjete za to.

Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Kantona (u daljnjem tekstu: Ministarstvo), na inicijativu ili uz saglasnost roditelja, može dopustiti da obvezno obrazovanje počne jednu godinu ranije ili kasnije, ako je to u djetetovu interesu.

Obavezno obrazovanje je besplatno za svu djecu, što podrazumijeva osiguranje uvjeta za slobodan pristup i učestvovanje u školovanju, osiguranje pristupa besplatnim udžbenicima, priručnicima i drugom didaktičkom materijalu kojim škola raspolaže.”

Član 2.

Član 4. mijenja se i glasi:

“Jezici konstitutivnih naroda Bosne i Hercegovine upotrebljavat će se u svim školama u skladu s članom 7. Okvirnog zakona o osnovnom i srednjem obrazovanju u Bosni i Hercegovini (Službeni glasnik BiH, br. 18/03, u daljem tekstu: Okvirni zakon).

Svi učenici učit će u školama pisma koja su u službenoj upotrebi u Bosni i Hercegovini.

Do kraja trećeg razreda osnovne škole svi učenici trebaju naučiti oba službena pisma u službenoj upotrebi u Bosni i Hercegovini.

Učitelji moraju uvažavati te objašnjavati razlike između tri službena jezika Bosne i Hercegovine, kad god je to od značaja za predmet koji predaju.

Ne smije biti diskriminacije učenika zbog njihovih vjerskih, rasnih, nacionalnih, spolnih, kulturoloških i drugih posebnosti, kao niti zbog korištenja bilo kojeg jezika ili pisma konstitutivnih naroda u Bosni i Hercegovini.

Ne smije biti diskriminacije nastavnika ili drugog uposlenika pri imenovanju, uvjetima zaposlenja, napredovanju ili prilikom donošenja druge odluke vezano za tu osobu, zbog toga što u školi koristi bilo koji od jezika konstitutivnih naroda, u usmenom ili pismenom izražavanju.”

Član 3.

Iza člana 4. dodaje se novi član 4a., koji glasi:

“Danom stupanja na snagu ovog zakona, ujedinit će se rukovodstvo i uprava u svim školama koje koriste istu školsku zgradu i u područnim školama u kojima rukovodstvo i uprava nisu jedinstveni s matičnom školom ili gdje se nastava izvodi

na više nastavnih planova i programa.

Škole iz stava 1. ovog člana imat će jednog direktora i pomoćnika direktora koji ne mogu biti pripadnici istog konstitutivnog naroda, odnosno Ostalih, jedan školski odbor i jedan sekretarijat. Rukovođenje i uprava školom uredit će se i organizirati na način koji osigurava ravnu pravnost jezika, pisma, akata, školskih isprava i školskih programa.”

Član 4.

Član 5. mijenja se i glasi:

“Državljaninu Bosne i Hercegovine koji se, u skladu sa Zakonom o zaštiti prava pripadnika nacionalnih manjina (Službeni glasnik BiH, broj 12/03), izjasni pripadnikom nacionalne manjine, osigurat će se nastava iz maternjeg jezika, kao i druga prava u skladu sa Zakonom o zaštiti prava pripadnika nacionalnih manjina.

Ako osoba na koju se primjenjuje prethodni stav želi pohađati nastavu iz maternjeg jezika na svom jeziku, prilikom upisa obavijestit će školu da je pripadnik nacionalne manjine i škola će to prihvatiti kao činjenicu bez daljnjih provjera i dokaza.

Nastava iz maternjeg jezika može se obavljati u razredu, u zasebnom razredu ili grupi, ili pojedinačno.

Nastavnik zadužen za nastavu iz prethodnog stava mora imati dovoljno znanja odnosnog jezika, kako bi se osiguralo da može predavati jezik na odgovarajućem nivou.

Ministar obrazovanja, nauke, kulture i sporta Kantona (u daljnjem tekstu: ministar) odgovoran je za ustanovljavanje nastavnog plana i programa za nastavu iz maternjeg jezika i za osiguravanje nastavnih sredstava za takvu nastavu.”

Član 5.

U članu 6. stav 1. mijenja se i glasi:

“Osnovnu školu može osnovati domaće ili strano pravno ili fizičko lice u svim oblicima vlasništva, u skladu s ovim zakonom.”

Dodaje se stav 5. koji glasi:

“Privatna škola se može osnovati u skladu s načelima i standardima utvrđenim ovim zakonom te ostalim uvjetima i kriterijima utvrđenim propisima u oblasti obrazovanja.”

Dosadašnji stavovi 5. i 6. postaju stavovi 6. i 7.

Član 6.

Iza člana 10. dodaje se novi član 10a. i glasi:

“Sve javne osnovne škole imaju upisno područje. Svi učenici u dobi obaveznog pohađanja nastave upisuju se u školu u upisnom području u kojem su nastanjeni, u skladu sa članom 12. Okvirnog zakona.

Kod formiranja upisnog područja, svoj djeci će se omogućiti pohađanje nastave u školi koja je najbliža njihovom mjestu stanovanja.

Svi učenici u dobi obaveznog pohađanja nastave upisuju se u školu u upisnom području u kojem su nastanjeni, osim ako učenik pohađa privatnu školu.

Nakon okončanja upisnog razdoblja, škole će Ministarstvo dostaviti sve podatke o broju upisanih učenika, uključujući i podatke o izboru jezika o kojem će se izjasniti roditelj ili skrbnik.

Pohađanje nastave u određenoj školi obavezno je, osim ako učenik ne pohađa privatnu školu ili je izuzet od pohađanja škole kao što je to predviđeno ovim zakonom.

Na zahtjev djetetova roditelja, Ministarstvo može, u skladu sa

članom 12. Okvirnog zakona, u izuzetnim slučajevima, dijete izuzeti od obaveze pohađanja nastave u određenoj školi iz ovog člana ako je to potrebno da bi se zaštitila djetetova prava i ako se ustanovi da je to u djetetovom interesu.

Ministarstvo može izdati smjernice za odlučivanje o zahtjevu iz prethodnog stava, vodeći računa da su smjernice u skladu s principima i pravima utvrđenim ovim zakonom.

Nakon završetka osnovnog obrazovanja na području Bosne i Hercegovine, učenici imaju pravo konkurirati za prijem u bilo koju srednju školu u Kantonu. Upis u srednju školu zasnivat će se na uvjetima jednakopravnog natjecanja.

Škole su dužne osigurati svu moguću pomoć roditeljima i učenicima i, u skladu s važećim propisima, osigurati neophodne uvjete za ostvarivanje ovih prava, naročito ako se radi o izbjeglicama, raseljenim osobama ili povratnicima.”

Član 7.

U članu 15. stav 1. mijenja se i glasi:

“Odgojno-obrazovni rad ostvaruje se na osnovu nastavnih planova i programa za osnovne škole, sa zajedničkom jezgrom nastavnih planova i programa.”

Član 8.

Iza člana 15. dodaje se član 15a. koji glasi:

«Škola će promovirati i štiti vjerska prava i slobode, toleranciju i dijalog te će omogućiti priznatim crkvama i vjerskim zajednicama u Bosni i Hercegovini održavanje redovne nastave vjeronauke u osnovnoj školi, u skladu s njihovim učenjem i tradicijama.

Učenici će pohađati časove vjeronauke u skladu sa svojim vjerskim uvjerenjem i vjerskim uvjerenjem svojih roditelja ili staratelja. Prilikom upisa učenika u osnovnu školu, roditelji

ili staratelji izabiru vjeronauku za svoje dijete, a oni koji to ne žele mogu svoje dijete izuzeti od pohađanja vjeronauke, poštujući načelo slobode savjesti i vjere.

Škola se brine da učenici koji ne pohađaju časove vjeronauke ni na koji način ne budu dovedeni u nepovoljnu poziciju u odnosu prema drugim učenicima, te će tim učenicima osigurati nastavu ili vannastavne aktivnosti u vrijeme nastave vjeronauke.

Vjeroučitelj koji u školi predaje vjeronauku mora imati certifikat nadležne crkve ili vjerske zajednice u Bosni i Hercegovini.”

Član 9.

Član 16. mijenja se i glasi:

“Nastavne planove i programe za sve vrste škola donosi ministar u skladu sa zajedničkim jezgrom nastavnih planova i programa kako to propiše Agencija za nastavne planove i programe i objavljuje ih u odgovarajućem službenom glasilu u Bosni i Hercegovini.

Standarde uspjeha učenika i ocjenjivanja postignutih rezultata koje ustanovljuje Agencija za standarde i ocjenjivanje u obrazovanju, u skladu s članovima 46. i 47. Okvirnog zakona, donosi i provodi Ministarstvo.”

Član 10.

Član 18. mijenja se i glasi:

“Djecaimladisposebnimobrazovnimpotrebamaobrazovat će se uredovnim

školamaipremaprogramimaprilagođenimnjihovimindividualnimpotrebama. Individualniprogram,

prilagođennjihovimmogućnostimaistosobnostima, izrađujesezasvakogučenika,

uzobaveznoodređivanjedefektološkogilogopedskogstatusa.

Djeca i mladi s ozbiljnim smetnjama i poteškoćama u razvoju mogu se djelimično ili u cjelini obrazovati u specijalnim odgojno-obrazovnim ustanovama ako im nije moguće pružiti odgovarajuće obrazovanje u redovnim školama.

Djeca koja ne mogu pohađati redovnu školu mogu pohađati specijalno odjeljenje koje može biti u sastavu redovne škole.

Kategorije, postupak identifikacije, planiranje i način rada, profil, obuka i profesionalni razvoj stručnog kadra za rad sa djecom i mladima s posebnim potrebama i druga pitanja, bliže se uređuju podzakonskim propisom.”

Član 11.

Iza člana 31. dodaje se član 31a. koji glasi:

“Tokom nastavnih i drugih aktivnosti u školi ne smiju se upotrebljavati ili izlagati didaktički ni drugi materijali, a nastavnici i drugo školsko osoblje ne smiju davati izjave koje bi se opravdano mogle smatrati uvredljivim za jezik, kulturu ili religiju učenika koji pripadaju bilo kojoj nacionalnoj, etničkoj ili vjerskoj skupini.

Za nadzor nad provođenjem odredbi stava 1. ovog člana nadležno je Ministarstvo. Po primljenoj prijavi postupak provodi posebna komisija koju osniva ministar.

Na prijedlog komisije iz prethodnog stava, Ministarstvo donosi konačnu i obavezujuću odluku.”

Član 12.

U članu 47. stav 5. mijenja se i glasi:

“Ako nastavničko vijeće ne usvoji prigovor, učenik ili roditelj ima pravo prigovora Ministarstvu koje će donijeti odluku u roku od tri dana. Odluka je obavezujuća za školu.”

Član 13.

U članu 57. stav 2. mijenja se i glasi:

“Radnici iz stava 1. ovog člana mogu zasnovati radni odnos na određeno vrijeme i bez natječaja ako se radi o privremenim zamjenama nastavnika i stručnih saradnika, a najduže na period od 60 dana.”

Dodaje se stav 4. koji glasi:

“Vjeroučitelj u školi ne može zasnovati radni odnos ako mu nadležna crkva ili vjerska zajednica nije izdala ispravu o ovlaštenju za poučavanje vjeronauke.”

Član 14.

U članu 68. stav 3. mijenja se i glasi:

“Stručni pedagoški nadzor obavljaju zavodi za školstvo, u skladu s propisima koje donosi Ministarstvo.”

Član 15.

U članu 72. stav 1. mijenja se i glasi:

“Osnovnom školom upravlja školski odbor, koji se bira iz reda osoblja škole, osnivača škole, lokalne zajednice i roditelja, prema postupku koji podzakonskim propisom uređuje ministar. Izbor se vrši po načelu ravnopravne zastupljenosti predstavnika ovih struktura.”

Dodaje se novi stav 2. koji glasi:

“Sastav školskog odbora mora odražavati nacionalnu strukturu učenika, roditelja, školskog osoblja i lokalne zajednice, u skladu sa Okvirnim zakonom.”

Dosadašnji stavovi 2., 3., 4., 5. i 6. postaju stavovi 3., 4., 5., 6. i 7.

Dodaje se stav 8. koji glasi:

“Obavljanje dužnosti člana školskog odbora dobrovoljno je i bez naknade.”

Član 16.

U članu 77. dodaje se stav 2. koji glasi:

“Direktor osnovne škole odgovoran je za svakodnevno rukovođenje školom i za vođenje pedagoških aktivnosti škole.”

Član 17.

Član 89. mijenja se i glasi:

“Radi povezivanja s društvenom zajednicom i saradnje roditelja i škole, u osnovnoj školi osniva se vijeće roditelja i vijeće učenika.

Vijeće roditelja čine predstavnici roditelja, predstavnici škole (nastavnici, učenici i administrativno osoblje) i zainteresirani predstavnici lokalne zajednice, s tim da većinu u vijeću čine roditelji.

Način i postupak osnivanja i rada vijeća bliže se uređuje općim aktima škole i statutom vijeća.

Vijeće roditelja:

- a) *promovira interese škole u zajednici na čijem području se škola nalazi;*
- b) *predstavlja stavove roditelja učenika školskom odboru;*
- c) *podstiče aktivno uključivanje roditelja u rad škole;*
- d) *informira školski odbor o svojim stavovima o svakom pitanju koje se odnosi na rad i upravljanje školom, kada ocijeni da je to potrebno ili na zahtjev školskog odbora;*
- e) *učestvuje u izradi i realizaciji odgovarajućih*

projekata kojima se potiče i unapređuje obrazovni rad u školi; i

f) predlaže i birapredstavnikeroditeljau školski odbor.

Uzimajući u obzir dob učenika koji pohađaju školu, škola im pomaže da osnuju vijeće učenika, čije su dužnosti:

a) promoviranje interesa škole u zajednicu čijem području se škola nalazi;

b) predstavljanje stavova učenika o radu škole;

c) informiranje školskog odbora o svojim stavovima o svakom pitanju koje se odnosi na upravljanje školom, kada o cijeni daje potrebno i linu zahtjev školskog odbora.

Postupak osnivanja i način rada vijeća učenika utvrđuju se opštim aktima škole.

U svrhu poboljšanja suradnje između lokalne zajednice, škola i roditelja, u osnovnim školama može se osnovati udruženje roditelja i nastavnika.”

Član 18.

Ovaj zakon se objavljuje u “Službenim novinama Srednjobosanskog kantona” i stupa na snagu na dan objavljivanja.